

Gölgeden Çıkmak

2. Değersiz Görülen Bir Sanatta Görünmez Kalmış Çizerler ve Yazarlar

Çizgi roman, 19. yüzyılda hem Avrupa'da hem de Atlantik'in diğer kıyısında, yüksek tirajlı basında gelişmeye başlar. Avrupa'da ve özellikle Fransa'da, 20. yüzyılın çizgi romanları gençlik yayınlarında adeta bir devrim yaratır. Fransa'ya gelen birçok yabancı sanatçı, kişisel olarak geri planda kalsa da çizgi romanda büyük başarıya ulaşır.

Avrupa'da doğan çizgi roman, 19. yüzyılın ilk yarısında dönemin tüm dünyada hızla gelişen yüksek tirajlı basınında yer bulur. Ancak, 20. yüzyılın başlarında, halk medyası olan çizgi romanın statüsü, Atlantik'in hangi tarafından baktığınıza göre farklılık gösterir.

19. yüzyılın sonuna gelindiğinde Avrupa'da ve özellikle Fransa'da çizgi roman, haber basınından çekilip gençlik yayınlarını dönüştürmeye başlar. Sadık ve coşkulu bir genç okur kitlesi kazanır. Mizah, macera, western, polisiye, tarih ve bilim kurgu gibi türlerde çizgi roman kendine yer açar. Öğretmenler, din adamları, aile birliği dernekleri ve hem sağ hem de sol siyasi partiler bu yeni ifade biçimine kuşkuyla yaklaşır ve çizgi roman yazarlarını, yayınların ideolojik yönelimine göre kimi zaman Hristiyan değerlerini kimi zaman da laik görüşleri yansıtmaya yönlendirir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, siyasi ya da ekonomik nedenlerle ülkelerinden kaçmak zorunda kalan sanatçılar Fransa'ya gelir. Kimileri kendi ülkelerinde zaten çizgi roman sanatçısıdır, kimileri ise bu mesleği Fransa'da keşfeder ve kısa sürede öne çıkar. Ancak 1949'da çocuklara yönelik yayınları hedef alan ahlak yasası nedeniyle, bu sanatçılar çoğunlukla anonim biçimde, sıkı kurallara bağlı ve denetime tabi bir üretim yapar. Kendi kişisel hikâyelerinden ilham alan bazıları ise zamanla ün kazanır ve bugün klasikleşmiş karakterler ve serilerle tanınır hale gelir. Bu eserler arasında **Pif le chien** ve **Astérix** de vardır.

Görsel 1

José Cabrero Arnal, *Pif le chien* ve ailesi, illüstrasyon, 1949, René Moreu, *C. Arnal : une vie de Pif*, La Farandole, 1983.
© Pif et Hercule SAS. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları

José Cabrero Arnal (1909-1982), İspanya İç Savaşı'nda savaşmış bir Cumhuriyetçi askerdir ve Franco diktatörlüğü yüzünden Fransa'ya sürgün olan çok sayıda İspanyol çizgi romancılarından en bilinenidir. 1948'de senarist Jean Ollivier ile birlikte, haftalık *Vaillant* dergisinde yayınlanan ve çok kısa sürede derginin yıldızı haline gelen **Pif le chien** karakterini yaratır. Karakter o kadar popüler olur ki, 1969'da dergiye onun adı konur (*Le Journal de Pif*, ardından *Pif Gadget*). Arnal'ın Disney'den etkilenen yuvarlak çizim tarzı ve neşeli, iyimser mizah anlayışı üç kuşak boyunca genç okurlar üzerinde iz bırakır.

Görsel 2

Eduardo Teixeira Coelho ve Jean Ollivier, Ragnar le Viking, Vaillant no. 710, 21 Aralık 1958.
© Eduardo Teixeira Coelho, Jean Ollivier. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları

Eduardo Teixeira Coelho (1919-2005), çok genç yaşta Portekiz'de, Brezilya'da ve Avrupa'da çizimlerini yayınlamaya başlar. 1955'te Fransa'ya yerleşir ve esas olarak *Vaillant* dergisi için çalışır. Burada ürettiği geniş bir çizgi roman koleksiyonu arasında en bilinenlerinden olan *Ragnar le Viking* ve *Robin des Bois* gibi serileri yayınlanır. Coelho, savaş sonrası dönemin en önemli Portekizli çizgi romancısı olarak kabul edilir.